

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЧЕТИРДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ**

ЗАКОН ЗА ЛАНДШАФТА

Глава първа.

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I.

Приложно поле и обхват на закона

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани със:

1. управлението и изграждането на ландшафта и съвкупността от териториите от които е съставен;
2. планирането на ландшафта като национално богатство;
3. съхраняването, степента и начина на човешката намеса в различните видове ландшафти на територията на страната с цел повишаване качеството на живот;
4. контрола и опазването на различните ландшафти;
5. осъществяването на административно наказателна отговорност при нерегламентирана намеса в ландшафта;
6. създаването и функционирането на национални структури (държавни, общински, професионални и Камара на ландшафтните архитекти) за управление, планиране, опазване и поддръжка на ландшафта;
8. създаване на стратегии и програми за планиране, проектиране, опазване и развитие на ландшафта;
9. регламентиране на събирането и достъпа до информацията за ландшафтното устойчиво на териториите;
10. регламентиране на ландшафтното райониране и устройство на териториите;
11. регламентиране на икономическата организация на дейностите свързани с ландшафта;
12. формулиране на правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица към ландшафтното устойчиво на Република България;
13. определяне на конкретните качества на ландшафта;
14. подобряване състоянието на ландшафта;
15. благоустрояването и паркоустрояването на селищните и извън селищни територии;
16. изпълнение на международни и европейски ангажименти и синхронизиране с европейските норми, относно ландшафта, отчитайки, че качеството и разнообразието на Европейския ландшафт представляват общ ресурс.

Чл. 2. Основни цели и принципи на опазване на природата и грижа за ландшафта:

- (1) Пропагандиране и регламентиране на устойчиво развитие.
- (2) Възстановяване и подобряване на качеството на ландшафта в селищна и извънселищна среда.

(3) Интегриране на политиката по опазване на ландшафта в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и повишаване на качеството на живот на гражданите.

(4) Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до ландшафта.

(5) Избягване на нанасянето на трайни щети върху екосистемата и частите от ландшафта при проучвателни дейности, добива на полезни изкопаеми и изкопно-насипни работи.

(6) Като част от екосистемата, дивите животни и растения и тяхното съвместно съжителстване и връзките помежду им следва да се опазват в естественото им и исторически разраснало се видово разнообразие. Техните биотопи трябва да се опазват, поддържат, развиват или възстановяват.

(7) В заселените райони следва да се запази и развива наличния природен фонд като гора, защитни горски пояси, храстови насаждения, крайпътни насаждения, биотопи, водни тела или повърхностни водни обекти, изкуствени водоеми, както и други екологично значими микро и макроструктури.

(8) При планирането на трайно разположените в района строителни съоръжения, пътни артерии, енергопреносна мрежа и подобни проекти следва да се вземат под внимание природните ландшафтни структури. Пътните артерии, енергопреносната мрежа и подобни проекти следва да бъдат така синтезирани, че накъсването и намесата в ландшафта да се запази възможно в най-ниска степен.

(9) Необходимо е ландшафта да се запази в неговото разнообразие, красота и заради значението му като място за отдих и рекреация на хората. Характерните му структури и елементи следва да се запазват или развиват. Необходимо е да се избягва нарушаването на ландшафта за отдих и рекреация. Подходящи според качествата и положението си площи следва да се опазват и където е необходимо да се поддържат, оформят и запазват или направят достъпни за целите на отдиха. Предимно в близост до урбанизираните територии трябва да се осигурят достатъчно площи за отдих. Към отдиха по смисъла на този закон се включват и природно и ландшафтно съвместими спортни дейности на открито.

(10) Ако не са възобновяеми, природните ресурси трябва да се експлоатират пестеливо и щадящо. На експлоатацията на възобновяемите природни блага се отделя специално внимание; те следва да се използват само така, че да се запази устойчиво тяхното съществуване.

(11) Почвите следва да се запазват така, че да могат да изпълняват функциите си в екосистемата. Естествените или по природа плътни растителни покривки, както и крайбрежната растителност следва да бъдат запазени. За почвите, които не се ползват за селскостопански или горскостопански цели или като градини, чиято растителна покривка е била отстранена, следва да се осъществи подходящо за района развитие на растителността.

(12) Ерозията на почвите чрез ландшафтни мероприятия, да се преустанови и намали.

(13) Историческите културни ландшафти и ландшафтни области и недвижими културни ценности следва да се запазват в своя автентичен вид.

(14) Общото разбиране за целите и задачите за опазване на природата и грижата за ландшафта се насърчава с подходящи средства. При мерките за опазване на природата и грижата за ландшафта трябва да се осигури своевременен информационен обмен между засегнатите страни и заинтересованата общественост.

(15) Права по опазването на ландшафта имат всички граждани и организации, както и задължения за това.

Чл. 3. Компонентите на ландшафта са:

(1) Природни:

1. абиотични: геоложка основа, релеф, климат, води и почвена покривка;

2. биотични: растителен и животински свят;

(2) Антропогенни:

1. строителни обеми, сгради, съоръжения;

2. инфраструктурни и инженерни подземни и надземни мрежи, съоръжения и комуникации;

3. благоустроени пространства и площи;

4. земеделски изкуствени насаждения;

5. ГМО – генно модифицирани организми;

Чл.4. Всеки български гражданин трябва да допринася за осъществяване целите и принципите за опазване на околната среда и грижата за ландшафта според собствените си възможности и да се отнася така, че с поведението си да не нанася вреда и щети върху природата и ландшафта, повече от неминуемото според обстоятелствата.

Раздел II.

Възпитание, образование, информация и сътрудничество.

Чл.5. (1) Съзнанието за отговорността на хората за грижовно поведение към природата и ландшафта трябва да насърчава и поощрява отговорното ползване на природните ресурси. Всеобщото разбиране за природата и околната среда трябва да се подобри чрез образователните, възпитателните и информационните институции на всички нива. Това е в сила за предложенията относно:

1. значението на природата и ландшафта за обществото;

2. задачите на опазването и степента на човешката намеса в ландшафта и последиците от това в бъдеще;

3. основите на екологията и екологичните взаимовръзки;

4. правната основа за опазването на природата и ландшафта;

5. разглеждане на ландшафта като съществен компонент от жизнената среда на хората.

6. мултидисциплинарни квалификационни програми по политика за управление, планиране и опазване за професионалисти от частния и публичния сектор и за съответните асоциации;

7. училищни и университетски курсове, които в рамките на съответните предмети третират ценностите, свързани с ландшафта, и въпросите по неговото управление, планиране и защита;

(2) Сътрудничество на местно, регионално, национално и европейско ниво за подобряване ефективността на мерките, предприети съгласно Европейската конвенция за ландшафта, и по-специално:

1. предоставяне на взаимно техническо и научно съдействие по въпросите на ландшафта чрез натрупване и обмен на опит и резултати от изследователски проекти;

2. съдействие за обмена на специалисти по ландшафт и по-специално за целите на обучението и информацията;
3. обмяна на информация по всички въпроси свързани със този закон;
4. насърчаване на трансграничното сътрудничество на местно и регионално ниво и там, където е необходимо, подготвяне и изпълнение на съвместни програми за ландшафта.

Глава втора. **ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА И ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ,** **ПЛАНИРАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ЛАНДШАФТА**

Чл. 6. Държавната политика по управление, планиране и опазване на ландшафта се осъществява от министъра на регионалното развитие и благоустройството чрез Национален съвет по ландшафта.

Чл. 7. (1) За обсъждане и взимане на решения по основни въпроси на ландшафта към министъра на регионалното развитие и благоустройството се създава Национален съвет по ландшафта (НСЛ).

(2) Националният съвет по ландшафта включва представители на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на земеделието и храните, Министерството на околната среда и водите, Министерство на културата, Лесотехническият университет, Съюза на ландшафтните архитекти и Сдружението на общините.

(3) Националният съвет по ландшафта подпомага министъра на регионалното развитие и благоустройството при:

1. осъществяването на държавната политика в областта на ландшафта;
2. решаването на проблеми с висока обществена значимост в областта на ландшафта.

(4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството назначава един ландшафтен архитект за председател на Националния съвет по ландшафта и втори за координатор в/към министерството на дейностите свързани с ландшафта.

Чл. 8. Министърът на земеделието и храните, Министърът на околната среда и водите и Министърът на културата назначават по един ландшафтен архитект за представител на съответните министерства в Националния съвет по ландшафта и по един в ресорните им министерства които да координират управлението, планирането и опазването на ландшафта.

Чл. 9. Държавната политика по управление, планиране и опазване на ландшафта се интегрира в секторните политики - строителство, транспорт, енергетика, земеделие, туризъм, екология, култура, образование, промишленост и здравеопазване, и се осъществява от компетентните органи по смисъла на този закон.

Чл. 10. (1) Компетентни органи по смисъла на този закон са:

1. Министърът на регионалното развитие и благоустройството;

2. Министърът на земеделието и храните;
3. Министърът на околната среда и водите;
4. Министърът на културата;
5. Председателят на Националния съвет по ландшафта;
6. Експертните съвети по ландшафта;
7. Областните управители;
8. Главните ландшафтни архитекти;
9. Съюзът на ландшафтните архитекти;
10. Камарата на ландшафтните архитекти;
11. Кметовете на общините, а в градовете с районно деление - и кметовете на районите;
12. Регионалните инспекции по околната среда и водите.

Чл. 11. (1) В общините с население над 100 хиляди души се назначават чрез конкурс главни ландшафтни архитекти, като държавни служители за период от 4 години и за не повече от два последователни мандата.

(2) При необходимост общините с население под 100 хил. души могат да назначават допълнително и главни ландшафтни архитекти за съответната община, като държавни служители.

(3) В общините с население от 50 хил. до 100 хил. души, се назначават ландшафтни архитекти на длъжност „началник на отдел”.

(4) Главните ландшафтните архитекти имат право на вето в експертните съвети по общини.

Чл. 12. Министърът на регионалното развитие и благоустройството:

1. разработва съвместно с Националния съвет по ландшафта (НСЛ) политиката и стратегията за управление, планиране и опазване на ландшафта в Република България;

2. осъществява чрез Националния съвет по ландшафта мониторинг в областта на ландшафтноустройственото планиране;

3. контролира състоянието на ландшафтите на територията на страната;

4. координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение на ландшафтите;

5. издава заповеди, разрешителни, инструкции и утвърждава методики съвместно със заинтересуваните органи на изпълнителната власт, Съюза на ландшафтните архитекти и Камарата на ландшафтните архитекти;

6. осигурява събирането и предоставянето на информация за състоянието на ландшафтите;

7. подготвя петгодишен доклад за състоянието на ландшафтите в Република България;

8. осъществява други дейности, свързани с управление, планиране и опазване на ландшафта в Република България.

Чл.13. (1) Националният съвет по ландшафта към министерството на регионалното развитие и благоустройството осъществява ръководството на мониторинг на ландшафта.

(2) Националният съвет по ландшафта подпомага дейността на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Националният съвет по ландшафта се ръководи и представлява от председател.

(4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството утвърждава правилник за организацията и дейността на Националния съвет по ландшафта.

Чл.14. Компетентни да предприемат предвидените в закона действия и дейности, съгласно своите правомощия са:

1. на територията на една или повече области - председателят на Националния съвет по ландшафта;
2. на територията на общините с население над 100 хиляди души главният ландшафтен архитект или кметът на общината, а в градовете с районно деление - кметът на района;
3. на територията на общините извън посочените в т.2 – експертните съвети по ландшафта или кметът на общината.

Чл. 15. Областните управители:

1. осигуряват провеждането на политиката за ландшафта на територията на областта;
2. координират работата на органите на изпълнителната власт и техните администрации на територията на областта по отношение провеждането на държавната политика за ландшафта;
3. координират дейностите по провеждане на политиката за ландшафта между общините на територията на областта;

Чл. 16. (1) Кметовете на общини:

1. информират населението за състоянието на ландшафта съгласно изискванията на закона;
2. контролират изграждането, поддържането и управлението на ландшафта в селищната среда, както и опазването на биологичното разнообразие на ландшафта и на природното и културното наследство, като координират действията си с общинските експертни съвети, главния ландшафтен архитект или Националния съвет по ландшафта в зависимост от значението и обхвата на разработваната ландшафтноустройствена територия;
3. организират дейността на създадени с решение на общинския съвет ландшафтни звена към съответната община, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
4. определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
5. осъществяват други правомощия, предвидени по закон, по отношение на ландшафта.

(2) Длъжностните лица в общинската администрация осъществяващи дейностите по управление на ландшафта трябва да притежават необходимата професионална квалификация.

(3) Кметовете на общини могат да възлагат изпълнението на функциите по ал. 1 на кметовете на кметства и кметовете на райони.

Чл. 17. Камарата на ландшафтните архитекти (КЛА).

1. Професионална организация на ландшафтните архитекти, придобили проектантска правоспособност в устройственото планиране и инвестиционното проектиране, е Камарата на ландшафтните архитекти (КЛА);

2. Видовете проектантска правоспособност и проектантски стаж се определят на принципа на Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране (ЗКАИИП);

3. Органи за управление и бюджет на (КЛИА) се създават на принципа на (ЗКАИИП).

Чл. 18. Държавните, общински и професионални организации взаимно си предоставят информация и си сътрудничат относно управлението, планирането, опазването, изграждането и поддържането на ландшафта.

Глава трета.

ЛАНДШАФТНО УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИТЕ

Чл. 19. Ландшафтното райониране има за цел да уеднакви административно-законодателния подход при ландшафтното устройство на териториите съгласно настоящия закон и съществуващата нормативна база в страната. То се базира на принципа на относителна еднородност и териториална цялостност на природните и антропогенни компоненти на ландшафта.

Чл.20. Типологичната класификация на ландшафтите има за цел да диференцира ландшафтите според стандартните им средообразуващи качества от гледна точка на функционална пригодност и визуално въздействие и да създаде единна система за оценяването им.

Чл. 21. (1) Ландшафтноустройствените планове са неделима част от процеса на устройство и управление на териториите.

Чл.22. (1) В съответствие с нивата на разработване на Националната комплексна устройствена схема (НКУС), задължително се разработват и ландшафтноустройствени планове (ЛУП) на национално, регионално и местно ниво.

(2) Специфичните изисквания за съдържанието на ЛУП се дефинират в наредба издадена от Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл.23. (1) ЛУП на национално ниво (НЛУП) се явява специализирана устройствена схема за ландшафтното устройство в страната.

(2) Основната цел на Националния ландшафтноустройствен план е комплексно устройство на ландшафта в страната, обвързано с функционалните и интегриращите системи на НКУС, създаване на механизъм представляващ част от законодателната и нормативната основа на НКУС, за практическо осъществяване на това комплексно устройство, свързано с хармоничното развитие на ландшафта и с пълноценното опазване на околната среда при максимално отчитане на природните закономерности.

(3) Целите на НЛУП са следните:

1. Определяне пълноценността на ландшафта, обвързано със системите на НКУС.

2. Определяне на допустимата натовареност на ландшафта и неговата най-целесъобразна пригодност за отделните системи на НКУС.

3. Определяне деградацията на ландшафта в резултат от антропогенната дейност с оглед нейното своевременно отстраняване и преустройство на нарушените територии.

4. Регулиране на комплексната антропогенна дейност върху ландшафта на страната чрез създаване на стратегии и програми за неговото планиране, опазване и развитие.

Чл. 24 (1) Националният ландшафтноустройствен план се създава за прогнозен период от 20 години и е основание за актуализацията на Националната стратегия за регионално развитие (НСРР).

Чл. 25. (1) Националният ландшафтноустройствен план съдържа текстови и графични материали, изработени въз основа на заданието съгласно чл. 119 от Закон за устройство на територията.

(2) Текстовите материали съдържат – ландшафтен анализ, ландшафтен синтез, ландшафтна оценка и ландшафтно предложение съгласно чл.29 от настоящия закон.

(3) Графичните материали илюстрират анализите и предложенията по ал.(2).

Чл. 26. На регионално ниво се разработват регионални ландшафтноустройствени планове (РЛУП) за:

1. райони със специфични природни или антропогенни образувания;
2. ареали на техническата и строителна инфраструктура (пътища, далекопроводи, съоръжения за комуникационна техника, нефто- и газопроводи, сметища, жп линии, хидромелиоративни съоръжения и др.);
3. райони, които съдържат значими природни ресурси или територии с културно-исторически ценности.

Чл. 27. На местно ниво се разработват подробни ландшафтноустройствени планове (ПЛУП) на територията на една или няколко съседни общини

Чл.28. (1) Ландшафтно устройственият план се изработва на базата на графични материали включващи: кадастрални, лесоустройствени и топографски карти, одобрени по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър, както и други специализирани карти за конкретни ландшафтни компоненти.

Чл. 29. Изготвянето на ландшафтноустройствените планове включва четири етапа: ландшафтен анализ, ландшафтен синтез, ландшафтна оценка и ландшафтно предложение.

(1) Ландшафтният анализ се изразява в хомогенизация на съществуващите данни за свойствата на ландшафтните компоненти върху дадената територия и избор на диагностични показатели за оценка на всеки един компонент на ландшафта. Дава се приоритет на структуроопределящите и на тези, които дават външния вид на ландшафта.

(2) Ландшафтният синтез обединява сродните ландшафтни типове върху съответната територия и създава глобално членение (регионализация) на територията, което дава възможност да се разработят и предложат принципните решения за подобряване състоянието на ландшафта. Всеки регион се отличава с определени специфични групи типове, които са негови характерни черти. Така получените чрез синтез типизация и регионализация

на територията, са база за информация в следващите стадии на планиране на ландшафта.

(3) Ландшафтната оценка позволява да се прецени какви са възможностите на ландшафтите в изследваната територия и дали те са в състояние да изпълнят социално-икономическите и екологичните си функции.

(4) Ландшафтното предложение включва в себе си разработването на препоръките за опазването и оптималното устройство на ландшафтите, а така също, определя начините за най-рационалното използване на природните ресурси. То представлява конкретно проектно предложение за развитие на териториите в бъдеще и посочва пътищата за решаване на съществуващите екологични проблеми и дори за засилването на екологичните функции на ландшафтите.

Чл. 30. Ландшафтното устройство е неразделно свързано с териториалното устройство, градоустройството, земеустройството и лесоустройството.

Чл. 31. Връзките на ландшафтното устройство с териториалното устройство се осъществяват на всички нива и етапи на работа при изготвяне на ландшафтно-устройствените планове:

1. при събиране и систематизиране на необходимата изходна информация за териториите;
2. при анализа на всички природни и антропогенни компоненти на ландшафта;
3. при разработването на вариантни решения и прогнози за комплексно устройство на територията на основата на функционалната и пространствената организация на всички системи и подсистеми;
4. при сравнение и избор на оптимален вариант за развитие;
5. при актуализирането, ревизирането и усъвършенстването на плановете.

Чл. 32. Връзките на ландшафтното устройство с градоустройството се осъществяват при решаването на основните градоустройствени задачи:

1. избор на терени за изграждане и развитие на селищата и на териториалните комплекси при осигуряване на оптимален екологичен комфорт и опазване на природните и културните ценности;
2. планиране и изграждане на крайградските зони в съответствие с изискванията за съхраняване на селскостопанския и горскостопанския фонд и осигуряване на места за краткотраен отдих;
3. хармонично обвързване на селищата в ландшафта и ситуирането им в природата;
4. изграждане на единна ландшафтноустройствена система от градски и крайградски паркове и места за краткотраен отдих;
5. формиране на пространствената структура на селищата и техния силует чрез обвързване на градски и природни пространства и акценти;
6. решаване на комуникационните връзки в селищна среда;
7. проучване на отражението на урбанизационните процеси върху ландшафта и отстраняване на негативното въздействие на настъпилите екологични промени върху селищата.

Чл. 33. Връзките на ландшафтното устройство със земеустройството се осъществяват при разработването на предложения за провеждане на конкретни устройствени мероприятия в земеделските ландшафти:

1. определяне функционалната структура на селското стопанство в зависимост от релефа, почвите, климата, техническата инфраструктура и др.;
2. изграждане на цялостна ландшафтноустройствена система на аграрните територии чрез обединяване на територии заети от трайни селскостопански насаждения в окрупнени масиви, алеини насаждения покрай селскостопанските пътища и изграждане на система от полезащитни горски пояси;
3. изграждане на напоителна система от канали и съоръжения в съответствие с екологичното и естетическото им въздействие в ландшафта;
4. проектиране на трасетата и обектите на техническата инфраструктура;
5. създаване на изолационни растителни масиви около животновъдните ферми, селскостопанските дворове, складове и сгради и хармоничното им обвързване с околната среда;
6. определяне на местата за отдых в подходящи територии – край микроязовири и водни течения, съществуващи горски масиви, исторически обекти и др.

Чл. 34. Връзките на ландшафтното устройство с лесоустройството се осъществяват при планирането на многоцелевото използване на горските ресурси и тяхното своевременно възпроизводство.

(1) Ландшафтноустройствените планове на териториите от горския фонд включват ландшафтно-лесоустройствени проучвания, които са основата на т.нар. „ландшафтна таксация“.

(2) Анализът на данните от лесоустройствения проект и ландшафтната таксация служат за:

1. ефективно опазване на горския фонд като важен суровинен и природен ресурс за страната;
2. използване на специфичните функции на горите - почвозащитни, водоохранни, климаторегулиращи, санитарно-хигиенни, рекреационни и естетически за съхраняване на околната среда;
3. повишаване на продуктивността на горите чрез подобряване на техния състав и осигуряване на разширеното им възпроизводство;
4. определяне на перспективите за управлението и стопанисването на горите за стопански и рекреационни нужди в зависимост от тяхното предназначение и статут.

Чл. 35. Според основното им предназначение, определено с (НКУС), ландшафтите в страната са: урбанизирани ландшафти (населени места и селищни образувания), земеделски ландшафти, горски ландшафти, защитени ландшафти и нарушени ландшафти.

Чл. 36. Конкретното предназначение на ландшафтите се определя с подробния ландшафтноустройствен план (ПЛУП) и може да бъде:

- (1) В урбанизираните ландшафти в зависимост от преобладаващата функция на територията - за обитаване, за комплексно обществено обслужване, за труд, за отдых, за движение и транспорт, за техническа инфраструктура, за специални обекти и други;
- (2) В земеделските ландшафти - за оборотни култури, за трайни насаждения и за необработваеми земи;

(3) В горските ландшафти в зависимост от преобладаващите им функции - за защитни, за специални и за стопански гори;

1. осъществяването на многоцелевото стопанисване на горите се постига чрез оптимално съгласуване преди всичко на стопанските с рекреационните им функции;

2. при устройството на горите със специално предназначение да се засилва тяхната роля за формиране и защита на средата, както и рекреационните им функции;

3. когато върху една и съща територия са обявени гори със специално предназначение от различни категории, при тяхното устройване се спазват изискванията на категорията с по- строг режим;

4. При разработване на план за устройството на определен горски ландшафт, обект на проучвания и анализ са следните фактори:

а) съществуващи горски насаждения;

б) наличие на терени с почви, подходящи за залесяване;

в) наклони на релефа и изложение на склоновете;

г) склонове, водни течения, водоайни зони, които се нуждаят от растителна покривка и ерозионна защита;

д) ветрова защита на открити пространства изложени на преобладаващи ветрове;

е) визуални нарушения в ландшафта, които могат да бъдат прикрити с растителност;

ж) пустеещи и девастирани земи, които могат да бъдат възстановени и рекултивирани чрез залесяване.

5. След анализа и оценката в ландшафтноустройствения план се предлага система от конкретни мероприятия за подобряване, възстановяване и опазване на горските ландшафти.

(4) В защитените ландшафти:

1. в зависимост от категориите защитени територии - за резервати; за национални паркове; за природни забележителности; за поддържани резервати; за природни паркове; за защитени местности;

2. в зависимост от други категории територии със защитен статут – за плажове, дюни, водоизточници със санитарно-охранителните им зони, водни площи, влажни зони, защитени крайбрежни ивици и за опазване на обектите на културно-историческото наследство (археологически резервати, отделни квартали или поземлени имоти в населени места с културно-историческо, етнографско или архитектурно значение);

(5) В нарушените ландшафти - за възстановяване и рекултивация на кариери, рудници, насипища, хвостохранилища, депа за отпадъци, свлачища, срутища и други.

1. ландшафтно-устройственият план определя мероприятията за възстановяването на откритите пространства в съответствие с изискванията за екологичен комфорт и естетическа хармония.

Глава четвърта.

ЛАНДШАФТНОУСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ, ИНВЕСТИЦИОННО ПРОЕКТИРАНЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ

Раздел I.

Ландшафтноустройствено планиране

Чл. 37. (1) Изискванията към устройството на ландшафта се определят с ландшафтноустройствени планове.

(2) Територии с особена териториално-устройствена защита, включително територии със специфична характеристика, определени по реда на отделни закони, могат да придобиват специален режим на устройство и контрол на ландшафта.

(3) В територии и части от тях, определени по реда на този закон, с ландшафтноустройствени планове може да се установява режим на превантивна устройствена защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошава състоянието и качеството на ландшафта.

Чл. 38. (1) Изготвянето на ЛУП се ръководи от ландшафтни архитекти завършили специалност „Ландшафтна архитектура“ с образователно - квалификационна степен „магистър“, с трудов стаж по специалността не по-малко от пет години, придобит след завършване на висшето образование и пълна проектанска правоспособност.

(2) РЛУП и ПЛУП се изготвят успоредно на съответните нива в устройственото планиране.

(3) Към разработването на ЛУП могат да бъдат включени специалисти от различни сфери, относими към ландшафта, и притежаващи съответната компетентност.

Чл. 39. (1) Министърът на регионалното развитие и благоустройството издава наредба за нормативите за ландшафтноустройство на отделните видове територии.

(2) Специфичните нормативи по ал. 1 се приемат от Националния съвет по ландшафта по предложение на компетентните органи по чл.10 и преди одобряването на ландшафтноустройствените планове. Министърът на регионалното развитие и благоустройството одобрява или отказва да одобри решението на Националния съвет по ландшафта със заповед, която се обнародва в „Държавен вестник“. Заповедта не подлежи на обжалване и е задължителна за общинските органи.

(3). Специфичните правила и нормативи, свързани с отбраната и сигурността на страната, се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на отбраната, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“.

(4) С оглед поддържане на природното равновесие и допустимото натоварване на териториите, застрояването се осъществява в съответствие с нормативи за необходимата земя съгласно наредбата по ал. 1.

(5) За територии за културно-историческа защита създаването на специфични правила и нормативи по ал. 2 е задължително. Те се приемат от националния съвет по ландшафта, в състава на който задължително се включват представители на Министерството на културата и Националния институт за недвижимо културно наследство.

Чл.40. Неделима част от общите и подробните устройствени планове са ЛУП на съответното ниво.

Раздел II.

Инвестиционно проектиране

Чл.41. (1) Задължителна част от съдържанието на документацията в инвестиционното проектиране към всички категории обекти е част „Ландшафтна архитектура“.

(2) Всички проектни части трябва да бъдат приведени в съответствие с одобрените ландшафтноустройствени планове, общи устройствени планове и подробни устройствени планове.

(3) Техническите и работните инвестиционни проекти по част „Ландшафтна архитектура“ се съгласуват и одобряват от ландшафтният архитект на общината (района). Съгласуването на инвестиционните проекти се състои в проверка на съответствието им с предвижданията на ЛУП, общия устройствен план, на подробния устройствен план и правилата и нормите за проектиране.

(4) Паркоустройството и благоустройството се съдържат в част ландшафтна архитектура.

Чл.42. (1) Инвестиционните проекти по част „Ландшафтна архитектура“ могат да се изработват в следните фази:

1. идеен проект;
2. технически проект;
3. работен проект (работни чертежи и детайли).

(2) Всички проектни материали (графични и текстови) на инвестиционните проекти се подписват от проектанта, а когато е необходимо и от лицето извършило оценката за съответствие, от възложителя и от инженер-конструктор с пълна проектантска правоспособност за част „Конструктивна“.

(3) Министърът на регионалното развитие и благоустройството издава наредба за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти по част „Ландшафтна архитектура“.

Чл.43. Проектите по част „Ландшафтна архитектура“ към инвестиционното проектиране и устройственото планиране се съгласуват от ландшафтни архитекти към съответните общини, области или министерства в зависимост от техния обхват.

Чл.44. Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се съгласуват и одобряват по реда на Закона за устройство на територията.

Чл.45. Проектите по част „Ландшафтна архитектура“ се изготвят само от ландшафтни архитекти, притежаващи проектантска правоспособност и магистърска степен по специалността „Ландшафтна архитектура“.

Чл.46. Отказ за съгласуване на идеен инвестиционен проект може да се прави само по законосъобразност.

Чл.47. Проектната документация по част „Ландшафтна архитектура“ може да съдържа предпроектни проучвания – анализи, оценки, становища; и проекти за: идейни решения; пространствено; паркоустройствено и благоустройствено оформление; дендрологични проекти; малки архитектурни форми и съоръжения; декоративни настилки; теренно моделиране; поливни системи; трасировъчен чертеж на елементите от ландшафта.

Чл.48. Всички части на одобрените инвестиционни проекти се съгласуват и одобряват по компетентност от съответните институции.

Чл.49. В случаи, че в едногодишен срок от одобряването на инвестиционните проекти възложителят не направи искане за получаване на разрешение за строеж, проектът губи правно действие.

Раздел III.

Изграждане по част „Ландшафтна архитектура”

Чл.50. Изпълнението на инвестиционен проект, съдържащ част „Ландшафтна архитектура“ се ръководи от ландшафтни архитекти с образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Ландшафтна архитектура“ или със средно образование по специалността.

Чл.51. За всеки обект се създава досие с документите, касаещи организацията и изпълнението на обекта по част „Ландшафтна архитектура“, досието се съхранява от Възложителя на обекта.

Чл.52. Не се издава Разрешение за ползване и/или удостоверение за въвеждане в експлоатация за обект, при който не е изпълнена част „Ландшафтна архитектура“ от инвестиционният проект.

Раздел IV.

Участници в изграждането по част „Ландшафтна архитектура“

Чл.53. (1) Изпълнителят е длъжен да назначи по трудов договор технически правоспособни лица, имащи необходимата квалификационна степен, които да извършват техническо ръководство на строежите по част „Ландшафтна архитектура“.

(2) Технически правоспособни са лицата, получили дипломи от акредитирано висше учебно заведение с квалификация „ландшафтен архитект“ и стаж по специалността не по- малък от 3 години, независимо от категорията на обекта.

(3) Извън случаите по този член техническа правоспособност може да бъде призната на чуждестранно лице при условията на взаимност, установени за всеки конкретен случай, когато притежава диплома, легализирана по съответния ред, и когато отговаря на изискванията на този закон.

(4) Когато проектът се изпълнява от възложителя, той е длъжен да осигури технически ръководител – ландшафтен архитект.

Глава пета.

АДМИНИСТРАТИВНО - НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I.

Принудителни административни мерки

Чл. 54. За предотвратяване и преустановяване на административните нарушения по този закон и на вредните последици от тях компетентните

органи или упълномощени от тях лица налагат принудителни административни мерки по реда на чл. 55.

Чл. 55. (1) Министърът на регионалното развитие и благоустройството:

1. спира разпореждания на централни ведомства, областни управители или Дирекцията за национален строителен контрол, които са в нарушение на този закон;

2. спира реализацията на ЛУП, ОУП, ПУП и проекти, утвърдени в нарушение на този закон;

3. упражнява контрол по спазването на разпоредбите на този закон и на нормативните актове по прилагането му при управлението, планирането, опазването и проектирането на ландшафта;

4. определя органи, които да упражняват контрол по спазването на закона и осъществяване на административно-наказателна дейност.

(2) Националният съвет по ландшафта осъществява контрол върху управлението, планирането, опазването на ландшафта на дирекции на национални паркове, общински администрации и други ведомства и при констатирани нарушения на този закон сигнализира на министъра на регионалното развитие и благоустройството за тяхното спиране.

(3) Дирекцията за национален строителен контрол:

1. Началникът на Дирекцията за национален строителен контрол или упълномощени от него длъжностни лица контролират спазването на разпоредбите на този закон и на подзаконовите нормативни актове при планирането, опазването, и проектирането на ландшафта.

2. Началникът на Дирекцията за национален строителен контрол или упълномощени от него длъжностни лица спират строежи, части от тях или отделни строителни и монтажни работи, извършвани в отклонение от одобрените строителни книжа или извършени в нарушение на ЛУП и дава разрешение за продължаването им след отстраняване на нарушенията и заплащане на дължимите глоби и имуществени санкции;

(4) Областните управители:

1. спират разпорежданията на органите на местното самоуправление и местната администрация, както и на териториални звена на централната администрация на изпълнителната власт на територията на областта, които са в нарушение на този закон.

2. следят за опазването на ландшафтите, ландшафтноустройствените системи и парковете държавна собственост и при констатирани нарушения сезират останалите органи на изпълнителната власт.

(5) Регионалните инспекции по околната среда и водите следят за опазването и ненарушаването на ландшафтите, ландшафтноустройствените системи, паркове, зелени площи и растителност извън териториите на населените места, в защитените територии и местообитания.

(6) Дирекциите на националните и природните паркове осъществяват контрол на тяхната територия за опазване на ландшафтите и компонентите им съобразно компетентността им, съвместно с РИОСВ.

(7) Общинските администрации:

1. опазват ландшафтите, ландшафтноустройствените системи на селищата, парковете, лесопарковете, зелените площи и растителност, благоустройствените елементи и паркова мебел в тях чрез ландшафтни звена, специализирани служби и отдели към тях.

2. осъществяват контрол по прилагане на ЛУП, одобрените инвестиционни проекти, разрешенията за строеж, определените строителни

линии и нива, както и по спазването на действащите нормативни актове за устройство на територията.

Раздел II.

Административни нарушения и наказания

Чл.56. Наказва се с глоба от 100 до 500 лв., ако деянието не съставлява престъпление, физическо лице, което възпрепятства изпълнението на служебни задължения на длъжностните лица по този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

Чл.57. (1) Наказва се с глоба от 100 до 1000лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, длъжностно лице, което:

1. съгласува, одобри или издаде строителни книжа в нарушение на този закон, на подзаконовите актове, както и на действащите ландшафтноустройствени планове;

2. изисква като условия за съгласуване и одобряване на инвестиционен проект или за разрешаване на строеж документи, каквито не се изискват с този закон или с друг нормативен акт;

3. в срок, определен с нормативен акт: не се произнесе по искане за съгласуване, одобряване, съставяне или издаване на строителни книжа, скици, визи за проектиране и други; не извърши проверки или други технически услуги; не отговори на постъпила жалба; не препрати искането, съответно жалбата, на компетентния орган;

4. не изпълни или изпълни лошо или несвоевременно задължения, възложени му по този закон, подзаконовите актове, както и решения и предписания, основани на тях;

Чл.58. Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание всеки проверяващ административен орган (държавен или общински), ако одобри проект или строеж неотговарящ на изискванията на този закон или друго лице непритежаващо правоспособност да упражнява такъв контрол.

Чл.59. (1). Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, длъжностно лице, което:

1. не вземе своевременно мерки за предотвратяване на незаконно строителство, за спиране или премахване на незаконно извършвани строителни и монтажни работи или за премахване на други последици от нарушенията в ландшафта;

2. разреши, допусне свързване или свърже външни мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура с незаконен строеж или със строеж, за който не е издадено разрешение за ползване, освен в случаите, когато с нормативен акт се разрешава временно свързване;

3. не изпълни или изпълни лошо или несвоевременно задължения, възложени му по този закон, актовете по неговото прилагане и другите правила и нормативи по проектирането и строителството, както и решения и предписания, основани на тях.

Чл.60. Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание:

1. физическо или юридическо лице - изпълнител на строеж, което изпълнява строителните работи без одобрен проект по част „Ландшафтна архитектура“, съгласува или издаде строителни книжа в нарушение на този закон, на актовете по неговото прилагане и другите правила и нормативи по проектирането и строителството, както и на действащите устройствени планове;

2. физическо или юридическо лице - изпълнител на строеж, което не изпълнява проекта по част „Ландшафтна архитектура“ или променя проекта без изричното съгласие на проектанта;

3. физическо или юридическо лице, което по един или друг начин не спазва разпоредбите на този закон и причини нарушение на ландшафта.

Чл.61. Наказва се с глоба от 3000 до 8000лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, физическо или юридическо лице изпълнител на строеж, който изпълнява строителните работи без одобрен проект по част „Ландшафтна архитектура“.

Чл.62. Наказва се с глоба от 500 до 1000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание всеки, който изгаря, уврежда, унищожава или поддържа със забранени химични препарати ниска растителна и почвена покривка по полски терени, откоси, необработваеми площи или по краищата на улици и пътища.

Чл.63. Наказва се с глоба от 5000 до 10000 лв. всеки, който предприеме мерки или действия, които водят или могат да доведат до значително или трайно увреждане или до унищожаване на защитени биотопи или ландшафти.

Чл.64. Спира се строителството на обект при установена липса на проект по част „Ландшафтна архитектура“, до отстраняване на пропуската в едногодишен срок. Ако в предвидения срок пропусъкът не бъде отстранен, строежът трябва да бъде съборен за сметка на нарушителя.

Чл.65. Извършване на повторни нарушения.

1. при системни нарушения, извършени от ландшафтен архитект на община (район), констатирани чрез актове, издадени от съответната община, Кметът може да лиши нарушителя от правото да заема длъжността на общината (района) за срок до 1 година;

2. при повторни нарушения извършени в противоречие на този закон, извършени от физическо или юридическо лице, констатирани чрез актове, издадени от съответната община, се изготвят повторни констативни актове с трикратно завишение на санкциите.

Чл. 66. Установяване на нарушенията.

1. установяването на нарушенията по този закон, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания, доколкото в този закон не е предвидено друго;

2. нарушенията на този закон се констатират с акт на контролен орган от съответната общинска или държавна администрация;

3. наказателно постановление, с което е наложена глоба до 200 лв. включително, не подлежи на обжалване;

Чл.67. (1) Общините създават фондове „Ландшафтна система”, в които се акумулират средствата от местни такси и глоби, актове и други свързани с прилагането на този закон.

(2) Средствата във Фонд „Ландшафтна система” се използват за опазване, развиване, възстановяване и поддържане на компонентите на ландшафта в рамките на съответната община.

Глава шеста.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Ландшафт“ – означава динамичен комплекс от територии, специфичният облик и елементите на които са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори;

2. „Политика за ландшафта“ – означава прилагане от страна на компетентните публични власти на общи принципи, стратегии и законодателни действия, които позволяват предприемането на конкретни мерки, насочени към опазването, управлението и планирането на ландшафта;

3. „Опазване на ландшафта“ – означава действия за съхранение и поддържане на важни или характерни черти на ландшафта, доказани чрез стойността му като наследство, определена от природната конфигурация и/или от човешка дейност;

4. „Качество на ландшафта“ – означава за определен ландшафт компетентните специалисти или обществени органи да се съобразят с желанията на обществото относно характерните черти на заобикалящия го ландшафт;

5. „Управление на ландшафта“ – означава комплекс от действия с оглед на устойчиво развитие за гарантиране постоянната грижа за ландшафта, така че да бъдат насочвани и балансирани промените, предизвиквани от социалните, икономическите и на околната среда процеси;

6. „Планиране на ландшафта“ - означава действия с оглед бъдещо проучване, проектиране, подобряване, възстановяване или създаване на ландшафта.

7. „Ландшафтноустройствена система“ – означава структуриобразуваща единица от територии, открити площи, околни пространства в селищна и извънселищна среда, предмет на ландшафтноустройственото планиране. Конкретно интегрирано цяло от територии, образувани под въздействието на природни и/или антропогенни фактори.

8. „Ландшафтна архитектура“ – означава специалност, чийто обект е управление, планиране, опазване, изграждане, и поддържане на ландшафта. Обхват на ландшафтната архитектура и съответните специалисти е решаването на цялото околно пространство извън очертанията

на сградите и съоръженията, паркоустройството и благоустройството, както и местата предвидени за ландшафтно оформление в самите сгради и съоръжения (покривни градини, тераси и други).

Раздел I I. **Заклучителни разпоредби**

§ 2. Лицата назначавани за председател и координатор на националния съвет по ландшафта и главните ландшафтни архитекти трябва да имат завършено висше образование по специалност „ландшафтна архитектура“ с образователно - квалификационна степен „магистър“ с придобита професионална квалификация „Ландшафтен архитект“ или „Инженер по озеленяване“ за завършилите преди 1994 г., пълна проектантска правоспособност и стаж по-специалността не по-малък от 10 години, придобит след завършване на висшето образование.

§ 3. Проектната част „Ландшафтна архитектура“ включва в себе си досегашните понятия и термини: паркоустройство, благоустройство и озеленяване, като тя заменя досегашната част „Паркоустройство и благоустройство“ в Наредба 4, издадена на основание на ЗУТ.

§ 4. Ландшафтните архитекти са специалисти, които могат да проектират, изграждат, управляват и опазват ландшафтите и техните компоненти по смисъла на този закон.

§ 5. Изпълнението на закона се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

§ 6. Законът влиза в сила шест месеца след обнародването му в „Държавен вестник“.

Народни представители:

Румен Иванов

Гинче Караминова

Станка Шайлекова

Нели Калнева-Митева

София, 22.02.2012 г.

Мотиви

към проекта на Закон за ландшафта

Проектозаконът за ландшафта предвижда създаването на специализиран закон за управление, планиране, опазване и проектиране на ландшафтите, парковете и зелените площи в България.

В нашето законодателство не съществува подобен специализиран закон. С приемането на такъв закон, България ще влезе в синхронизация с Европейското законодателство и ще изпълни задълженията си по подписаната от страната Европейска конвенция за ландшафта – обн. В Д.В. 22 от 15.03.2005г. - и ратифицирана със закон, приет от НС на 13.10.2004г. Страната ни ще регламентира и прилагането на ISCO – 08, наложено с регламент от ЕК на ЕС и изискванията на Натура 2000. Предложеният законопроект ще способства за прилагането на чл.15 и чл.55 от Конституцията на РБ.

Основната цел на проектозакона е осигуряване на по-добро качество на живот на населението чрез опазване, поддържане и устойчиво развитие на ландшафтите в България, а също и да следва необходимостта от устойчиво използване на природните ресурси чрез планиране степента на човешката намеса, както във вече изградените селищни образувания и инфраструктура, така и в незасегнатите от човека територии. Законодателното определяне на ландшафта като съществен компонент от жизнената среда на хората, като израз на разнообразието на споделяното от тях културно и природно наследство е от съществено значение за бъдещето на страната.

С проектозакона се изграждат и координират структури на национално, регионално и местно ниво на управление с цел планиране и опазване на ландшафта. Регламентират се правомощията и функции на Министъра на регионалното развитие и благоустройството, като водещ за осъществяването на държавната политика за ландшафта чрез Национален съвет по ландшафта. Доразвиват се и се прецизират правовите и административни изисквания към ландшафтноустройствените планове.

Задължителна част от съдържанието на документацията в инвестиционното проектиране към всички категории обекти става част – Ландшафна архитектура. Това се прави с цел по-добро интегриране на екологичните, здравни и естетически норми на ландшафтното устройство в конкретния обект. Само така би могло да се приложи цялостно Европейската конвенция за ландшафта в реалния живот на хората. Изисква се за всеки обект да се създаде досие с документите, касаещи изпълнението на обекта по част Ландшафтна архитектура. Досието се съхранява от възложителя на обекта.

С предложените административни мерки ще се постигне увеличаване на правомощията на органите на местното самоуправление чрез допълването им със специалисти в областта на ландшафтната архитектура и те коректно и професионално ще вземат отношение към различни казуси, свързани с опазване на природния (естествен) и антропогенен (привнесеният, допълнен или създаден от човешка дейност) ландшафт. Налагат се превантивни мерки, които да предотвратят неизпълнението на инвестиционни проекти в градовете, каквато е практиката в последните 10 години в България. Предвидени са и мерки срещу повторни нарушения, които да създадат

отговорно отношение, както в контролиращия орган, така и към изпълнителите на този закон.

Създава се фонд Ландшафтна система, чиито средства са предназначени да се използват за опазване, развиване, възстановяване и поддържане на компонентите на ландшафта в рамките на съответната община. Това ще улесни функционирането на отделните административни територии и ще осигури допълнителни средства за дейности свързани с ландшафта, в следствие на които ще се повиши и качеството на живот във всяка една община.

Вносител:

Румен Иванов

Гинче Караминова

Станка Шайлекова

Нели Калнева-Митева

София, 22.02.2012 г.